

REGISTRATIE VAN KERKELIJKE ARCHIEVEN

M. C. van Leeuwen-Canneman

Sinds 1 februari 1978 is de registratie van de archieven van de protestantse kerken en verenigingen en instellingen op kerkelijk gebied ter hand genomen door het Centraal Register van Particuliere Archieven, onderdeel van het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage. Voorlopig richt de registratie zich op de archieven van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, de Evangelisch-Lutherse Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland, de Nederlandse Hervormde Kerk en de Remonstrantse Broederschap. Zij houdt in het verwerven van gegevens betreffende de bewaarplaats van de archieven, namen en adressen van de instanties, die de archieven beheren, en de voornaamste bestanddelen van de archieven.

Het doel van het opzetten van dit apparaat is het verkrijgen van inzicht in de huidige toestand van de archieven, zodat maatregelen genomen kunnen worden ten aanzien van het behoud en dienstverlening aan de wetenschappelijke onderzoekers.

Met deze werkzaamheden is belast mevrouw drs M. C. van Leeuwen-Canneman. Zij werkt nauw samen met de interkerkelijke Commissie tot registratie van de protestantse kerkelijke en semi-kerkelijke archieven, bestaande uit afgevaardigden van de historische- of archiefcommissies van de bovengenoemde vijf kerkgenootschappen. Deze Commissie heeft enkele jaren geleden bij de rijks-overheid aangedrongen op erkenning van het wetenschappelijke en culturele belang van het kerkelijk archiefbezit. Haar stappen hebben tot het bovengeschetst resultaat geleid.

Ter toelichting bij de verwerving van de gegevens betreffende de kerkelijke archieven het volgende: Een gedeelte van de archieven berust in rijks-, gemeente- of streekarchieven (in bewaringgeving); het merendeel bevindt zich echter bij de kerken zelf. Het verkrijgen van gegevens betreffende de kerkelijke archieven, die aan de overheidsdiensten in bewaring zijn gegeven, levert minder problemen op dan die betreffende de archieven, die nog bij de kerken zelf berusten. Globaal kan worden gesteld dat van 40% van de archieven geheel niets bekend is, van 50% de voornaamste bestanddelen bekend zijn en van 10% een aan redelijke eisen beantwoordende inventaris bestaat. Het is voor de registrator ondoenlijk persoonlijk de archieven, die ter plaatse berusten, te bezoeken; zij kan dit slechts in incidentele gevallen doen. Daarom is zij aangewe-

zen op de hulp van vrijwilligers. Het registratiewerk wordt bij de Nederlandse Hervormde Kerk sinds een aantal jaren waargenomen door consulenten. Dit zijn soms archiefambtenaren, soms in archieven geïnteresseerden. De bedoeling is dat de consulent op geregelde tijden het hem of haar toegewezen ressort bezoekt. Hiertoe worden reeds bekende gegevens over de archieven ter beschikking gesteld. De omvang van het gebied, waarin de consulent "opereert" wordt afgestemd op de tijd, die hij of zij ter beschikking heeft; het gebied ligt in principe in de onmiddellijke nabijheid van de betrokkene. De reiskosten, telefoonkosten e.d. worden vergoed.

Nu ook voor de overige vier kerkgenootschappen het registratiewerk ter hand is genomen, is de gedachte ontwikkeld de reeds bestaande consulenten te verzoeken zich te willen belasten met het bezoeken van de andere kerken en kerkelijke instellingen in hun ressort. Een onderzoek onder hen heeft uitgewezen dat het merendeel zich hiertoe bereid heeft verklaard. Gezien de uitbreiding van het werk en gezien ook het feit dat nog niet elk gebied in Nederland van een consulent kon worden voorzien, is het echter noodzakelijk dat er meer consulenten komen. Daarom wordt een dringend beroep gedaan op allen die nog tijd over hebben en voor dit werk voelen. U wordt verzocht u op te geven bij het:

Centraal register van particuliere archieven
afdeling kerkelijke archieven

drs. M. C. van Leeuwen-Canneman

1e Sweelinckstraat 2

2517 GC 's-Gravenhage

telefoon 070 - 46 94 37

SCRIPTIES

H. Lenselink, *Abraham Kuyper en het sociale vraagstuk: een mislukte confrontatie met de werkelijkheid?*

Leusden 1978, 52 blz. + bronnen + noten.

scriptie St. Nutsseminarium UvA.

Een kopie van de scriptie is ter inzage bij de bibliothecaris:

Nieuwe Prinsengracht 89, Amsterdam.

H. Pol, *Johan Adam Wormser, in zijn strijd voor kerkherstel.*

scriptie Th. H. K. (Oudestraat) Kampen.

Adres H. Pol: Hofmanstraat 3, 7447 AS Hellendoorn.

VRAAG EN ANTWOORD

Berusten hier of daar nog gegevens betreffende Ds. Carel Steven Adama van Scheltema (1815 - 1897)? Hij was predikant te Borssele (1839), Colijnsplaat (1844), Hoorn (1845) en Amsterdam (1849) waar hij in 1881 met emeritaat ging.

Hij overleed te Arnhem.

66

G. van der Ham

Vereniging voor Chr. Maatschappelijke Arbeid
"KONING WILLEMSHUIS"

Egelantierstraat 147 - 149
1015 RA Amsterdam.

EVANGELISCHE ALLIANTIE 1867

In 1867 vergaderde de "Evangelische Alliantie" in Nederland. Daarover verscheen een jaar later een prachtig boek van de hand van ds. M. Cohen Stuart, die de organisatie van deze bijeenkomst had.

Kan iemand een aanwijzing geven waar de vele archivalia gebleven zijn? Er moeten bijvoorbeeld tientallen brieven zijn geweest van de buitenlandse afgevaardigden.

Er bestaat een familie-archief Cohen Stuart, maar dit bevat geen brieven aan ds. M. Waar kan hij deze archivalia ondergebracht hebben?